

Henny VRIENTEN

Componist

De naam Henny VRIENTEN roept bij velen meteen Doe Maar voor de geest, ook al stond die Nederlandse popgroep, met uitzondering van enkele reünieconcerten, slechts van 1978 tot 1984 op de planken. VRIENTEN is nog steeds componist en tekende – opmerkelijk – voor een mis op teksten van kerkvader Augustinus en religieus woordkunstenaar Huub OOSTERHUIS.

‘Goede kerkmuziek heeft geen ‘buik’ en doet je loskomen’

Tom HEYLEN

Liedjes van Doe Maar zoals *Sinds een dag of twee* of *De bom* blijven bij vele veertigers en vijftigers lekker nazinderen, telkens ze nog eens klinken. „Ze worden alvast nog steeds op de radio gespeeld”, lacht Henny VRIENTEN in zijn werkkamer aan een Amsterdamse sloot. Toch is Doe Maar slechts een fractie van VRIENTENS rijkelijk gevulde bestaan. Muziek is nog steeds zijn ding, van *Sesamstraat* over filmmuziek tot musicals. En nu dus die mis.

–*Het begon allemaal in Tilburg?*

Opgegroeid in Tilburg, genoot ik een typisch katholieke opvoeding zoals dat in die tijd in die streek gebruikelijk was. Op mijn elfde trok ik naar het kleinseminarie van de witte paters in Kaatsheuvel. Ik herinner me nog hoe een missionaris in wit kleed en tropenhelm bij ons thuis dia's kwam tonen. Dat had zo'n indruk op me gemaakt, dat ik naar de witte paters in Kaatsheuvel wilde.

Slechts enkele jaren bleef ik daar op school. Omstreeks mijn vijftiende hield ik het er voor bekeken en wilde ik naar een gewone school. Mijn moeder was onmiskenbaar opgetogen dat ze me vaker zag, want bij de paters was het een streng internaat. Zelfs als ze om mijn wasgoed kwam en het schone achterliet, mocht ze me niet zien. Ik keerde later nog eens terug naar het seminarie om enkele vrienden terug te zien, maar ik mocht er niet meer in. Dat vind ik nog altijd een beetje klein, maar vol wrok en haat zit ik niet. Ik houd leuke herinneringen over aan Kaatsheuvel.

–*Was er toen al Doe Maar?*

In het Tilburgse verzeilde ik tijdens mijn schooltijd in de 'bandjeswereld'. Zo kwam ik terecht in de begeleidingsgroep van Boudevijn de Groot, waar ik Ernst Jansz leerde kennen. Ernst was van meet af aan bij Doe Maar en vroeg me erbij. Met de kracht van de overdrijving verwoordden we toen onze kijk op de samenleving. Nu zou ik andere, meer genuanceerde woorden en zinnen zoeken om hetzelfde te zeggen, al verander je met ouder te worden nooit wezenlijk. Popmuziek is voor mij veeleer een jongensbezigheid, geen mannenvak. Iedereen heeft wel een periode in z'n leven dat hij er tussenuit moet. Doe Maar was die periode voor mij.

Uiteindelijk ben ik meer de man die hier nu voor je zit, al heb ik nog altijd een

Poëzie is voor Henny Vrienten een verslaving. „Gedichten zijn zo krachtig, ze blijven tot me spreken.” © Tom Heylen

beetje de schichtige blonde kuif van die dagen. Het was toen ook een ander leven, een nachtleven vooral. Nu ben ik blij met een 'normaal' werkritme van 's ochtends tot 's avonds.

–*Wat een bibliotheek! Boeken liggen u blijkbaar na aan het hart?*

Ik ben verslaafd aan poëzie. Een roman is me vaak te lijvig. Het duurt gewoon te lang voor ik me er doorheen heb geworsteld. Met andere woorden, behalve dagboeken en brievenbundels lees ik geen proza. Mijn liefde voor poëzie heb ik wellicht te danken aan de 'geschiedenispaters' in Kaatsheuvel. Hij maakte grote indruk op me, door bij historische feiten uit het blote hoofd gedichten voor te dragen die over die feiten handelden.

Gedichten zijn zo krachtig. Ze blijven tot me spreken. Ik hou ook van de concentratie die het vergt om ze te lezen. En weet je, een aantal dichters verdient echt een schare aandachtige lezers (*lacht*). Een van mijn favorieten is T.S. Eliot. In zijn tijd van strakke poëzie maakte hij de eerste collage van woorden en gedachten. Je ziet er de verandering in, en dat spreekt me aan. Ook jullie Guido Gezelle is volgens mij een

heuse vernieuwer. Hoe hij een *bladtjen* weet te beschrijven! Hij koesterde ook een soort onderzoeksdrijf naar taal en zocht gretig de grenzen van die taal op.

In mijn jonge jaren vond ik ook de kinderboeken met teksten van Paul van Ostaïen leuk. Thuis hadden we geen televisie. Als je dan – zoals ik – echt geen belangstelling kon opbrengen voor het voetbal, restte slechts één bezigheid: lezen.

„Popmuziek is voor mij veeleer een jongensbezigheid, geen mannenvak”

–*Toch kiest u voor muziek om uw ding te doen.*

Ik kon me altijd al met muziek beter uitdrukken dan met woorden. Bovendien hou ik van de vruchten van de cultuur van het katholicisme. Zou ik me vandaag veeleer bestempelen als ongelovig, een culturele katholiek durf ik me nog altijd te noemen. Haast alle grote muziekstukken, Mozarts requiem of Bachs Passies bijvoorbeeld, hebben te maken met geloof. Die stukken

horen voor mij bij de mooiste die ooit zijn geschreven. Maar ook recentere muziek weet ik te waarderen. Neem nu de Est Arvo Pärt. De verstillings- en concentratie in zijn werk treft me telkens weer. Zo is ook kerkmuziek gebaat bij het naar binnen keren. Die innerlijke concentratie heb ik ook, als ik bezig ben met muziek. Altijd al had ik iets van een monnik, zoals Johannes van het Kruis, maar een kluisenaar ben ik niet. Ik *moet* soms gewoon naar de stad.

–*En dus componeerde u een mis?*

Ik wilde al langer een mis componeren, maar ze moest bruikbaar zijn voor de verschillende gezindten. Eigen aan kerkmuziek is volgens mij dat er geen 'buik' bij te pas komt, geen vibrato, geen duwende noten. Dat levert muziek op die de luisteraar kan doen loskomen van het aardse, een soort golfbeweging tussen rust en gedrevenheid. Dat probeerde ik ook in mijn mis te leggen. Ik las elke tekst meermaals, die ik vervolgens als in een explosie (ook al is het eigenlijk een implosie, het omgekeerde dus) in muziek vatte. Mijn mis werd al enkele keren uitgevoerd en het doet me telkens iets als ze zeggen dat de 'mis van Vrienten' wordt gespeeld.